

Előfizetési díj.

Helyben és vidékre:

Egy évre . . . 4 frt. — kr.
Fél évre . . . 2 „ — „
Negyedévre . . . 1 „ — „
Egy hónap . . . 40 „

VÁC VÁROS

HELYI ÉS VIDÉKI ÉRDEKŰ HETILAP.

VÁC VÁROS HELYHATÓSÁGÁNAK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Hirdetmények díj 3 haszbon petit sorért 6 fr. — Nyilt térben való közlemények után három haszbon sorért 15 krajczár számítatik.

Az előfizetési pénzek „Vác” kiadványaitalhoz 60 sz. 81. szám alá Vácra küldendők. — Hirdetmények a „Merkur” kereskedelmi lapban is elfogadhatók.

HIVATALOS.

146 327
1872. 1873.

A városi tanács szomorúan tapasztalván azt, hogy az 1868-iki évi 38-ik t. cz. ellenére számos szülők tanfelvételt gyermekeiknek úgy épben nem, vagy pedig hanyagul járják iskolába, s így a törvényhoznak az országos népnevelés előmozdítására irányzott atyáskodik gondoskodását eredménytelenül teszi; ugyan azért hatóságilag figyelemmel a szülők gyökökét és gazdálk, hogy az 1868-iki évi 38-ik t. cz. 49. és 50. §§. értelmében a 6. évközt betöltött gyermekek 12-ik évük betöltéséig a mindennapi iskolába, — a 12-ik évet betöltött, a általában azon gyermekek, kik a mindennapi iskola egész tanfolyamát bevégezték, 15-ik évük betöltéséig az ismételt iskolába járattik kötelesek. — Együttel nyilvánosan és hivatalosan megintetnek arra, hogy azon esetben, ha ezen érkező eszköz felhasználása sikerülne bizonylva, hogy a tankötelezett gyermekek az iskoláról továbbra is visszatartatának, a köteleseket ekként teljesíteni nem akaró szülők-gyámok vagy gazdák az 1868-iki évi 38-ik t. cz. 4. §. értelmében első ízben 50 krajczár, második ízben 1 frttal, harmadik ízben 2 frttal, negyedik ízben 4 frt fognak az iskolai pénztár javára megbüntetett, s ezen pénzek közigazgatási végrehajtás útján rajtuk megvéte.

Kelt Vácban, 1873. évi január hó 23-án tartott tanácsülésből.

Polgármester
Rétly.339
1873.

A városi tanács a népnevelés országos ügyének előmozdítása érdekében 1872. évi november 21-én 5456 sz. a. kelt nyílt felhívásban arról értesítette a városi közönséget, hogy mind azon felültek, kik olvasni, írni és számolni nem tudnak, ezen alapsmereteket saját és a közmivvelés érdekében minden díjmentesen nélkül megszereshetik. — Minthogy azonban a nyílt tapasztalás szerint a városi hatóságának ezen advsis intézkedése nem talált oly viszonyt, melyet az, az ügynek fontosságánál fogva joggal megérdemel: i) jogal felhívatt a városi közönsége, hogy mindazon felülteket, kik az olvasás, írás és számolás alapsmeretét gyermekeiknek birtani oknál fogva el nem sajátíthaták, azoknak megvásárlására minden, az erkölcsi és család téren felhasználható eszközökkel buzdítsák és felkeltésük. — Mire névbe jogal közhírré tették, hogy a felülteket, meg pedig a felvívósi ímenieket a ref. elemi tanodá-

ban, a növekedő a felvívósi rom. kath. iskolák, az alvívósi fi- és nőnemű felülteket pedig a közpívósi rom. kath. elemi tanodában minden vasrnap és csütörtök napon az olvasás, írás és számolás alapsmeretében valláskülönbség nélkül ingyen oktatást nyerne.

A városi tanács az előmozdítását előkifejleszt, hogy ezen a tanácsülésnek érdekében tett hatósági intézkedés a város közönsége által melegen fog felkarolva, s azon magasztos cél, mely a felülteket oktatása körül a közmivvelésnek minden barátja előtt lebeg, sikerrel fog előretenni.

Kelt Vácban, 1873. évi január hóban tartott tanácsülésből.

Polgármester
Rétly.

NEM HIVATALOS.

Egyleti mozgalmak.

Az önkényes tázóltó-egylet szervező bizottságának, tegnap esti érkeztele meggyőzött benállat, miszerint az egylet előbbi tövénységét újra megkezdte.

Eldigi szünetelésnek indokait azonban szükségessének vélik röviden felolentitni. Tulvalóval a követelvártás közbéjete, sokkal előkelőbb hullámszaba hozta a kedélyeket, hogysen a szervezkedési munkák ideiglenes megszűnését ne eredményezte volna.

Ennek lezajlása után sem kezdhet meg újból az egylet munkáját sikeresen, mert a városi képviselők és hatóság újra alakítását kellett bevárnia; — ugyanis mielőtt valamely beszerzést eszközölhetett volna, okvetlenül az őrtanya, és az e mellett tázóltó szerek helyiségének kérdése, a felszerelés megjelöléséig, a tázóltó-egylet, valamint 6 rudas fizetett tázóltó-állomás kérdésének megoldása, mindenképp, és főfontosságú vala, mielőtt kéréselt a képviselők, és a hatóság elhatározásáról függnek.

Vége pedig így eszme keresztül vitelére, legyen az bár mennyire hasznos, és gyökerezék bár a közérdekben, — mi sem károsabb, mint megszagatott, és a közérdekeltség lehozogó eljártat követeni. Ezeknél fogva, — bár fájdalommal — de a kitzított cél érdekében kényserlőre, bevárták az illetők a jelen időpontot, — miután elvárható lévén a fentebb jelzett akcióval, a tegnap megtartott értekezlet elhatározása folytán a képviselők és hatóság ghoz intézédő kérésény, illetőleg: szervezett bejutására megszavaztatott.

Ennek tárgyalása és mikénti megoldása az önkényes tázóltó-egylet legközebbi ülése, — mely a legközelebbi városi közgyűlés tárgy-sorozatának évi érdekes

Szerkesztői iroda:

Fő-utca, 84. sz. I. em.
Ide intézendő a lap szellemét illető minden közlemény.

Kéziratok a levelek vissza nem adának. — Bérmentesen is vehők csak laméris kezesítők fogadtatva el.

A tázóltó-egylet ezen fel emelített értekezlet ideiglenes bizottságának K i s A l b e r t ur választott meg.

A „Merkur” kereskedő ifjak köre választásbizottságai évi jelentése.
(Értelmezett a közgyűlésben.)

A „Merkur” kereskedő ifjak köre a mostani hónapig megkezdte harmadévi működését, más viszonyok alatt, és törvény szerű alakban, melyet az alapítók helyi bebhagyása a kir. megratamizáson által előtött és ha önök nagyra becsült tag-társainkat felkérjük, veink egy pillantást vissza vetni ezen kör rövid múltjára, akkor írta csak meg érkekeltségét vesztik ilyenek, és így önök t. tagtársak fejlődésével kapcsolatban jár. Mostan egy társadalmi kör joggal tanúsítja valamely város haladását vagy hátramaradását, valamely közgyűlési fejlődését megemlíti egy emlyro állapotát, és így önök t. tagtársak csakhamar találni fogják azon benedő szerepét, mely egy város anyagi emelkedése és a kör haladásának fejlődése közt létezik.

A körünkben, melyek közt körünk elöljáróját megkezdte, nem valának kedvelők. Csak fatalogan akarjuk érteni azon akadályokat melyekkel köztünk kelle csak azért, hogy vigyék önökkel azon meggyőződést, hogy rajtuk nem mult, ha a kör nem dról előbb azon helyet, melyet jelenleg a társadalom betölt. Napról napra azon akadályokkal kell szembe szállni, melyek anyagi helyzetünk által idéztettek elő és valóban nem csekély kintartása és ömögtagadása vala, sünképpen, hogy a kitzított célt szem elől ne vesszünk. De más bajokat is szenvednek, melyek felszámolásával nem akarjuk önök utatni és nem tázóltó azon állítás, mikép esetleges és más nemű akadályok egy háncza egyesület, mely szabad fejlődésünket ma mindem lehetlenné tevé.

Alig gőtött az eszme, egy kereskedő ifjak körét életre léptetni, testet és alakot, már az agitatio ellene megkezdett, és ezen agitatio léte után is folytatott. Ezen ellens befolyás valóban eléggé ellen nem szuloytatott baraitnak támogatása és segélye állt. Ezen panaszunk a kereskedelmi világ egy részét illeti, mely körünkben csak egy felekezlet osztályt akart felvívni. Állitunk, miszerint a tagokat meghívottit kelle, az igazságunk megfele.

És mindezen ellenséges befolyások, mindezen nehézségek és akadályok dacára oly sikert vívtunk, hogy a városi tanácsban kiből is érvedeltünk, mivel egyszerűen a

haladás és művelődés sikere is. A tagok szaporodása előző bizonyítja, hogy mindkétünk a kelő figyelemre méltatik, és hogy a közönség partfogásában és tisztelben részesít bennünket.

Társadalmi életünket egy majálisra köndök meg, mely minden tekintetben sikerült. Hogy minden irány felé mezezőságot tanusztunk, 1871. okt. 8-án József ur felolvasás előzte meg. A kör tagjai művelődés szem előtt tartván, intézkedünk, hogy művelés és oktatás, másrészt művelhető felolvasások és érdekesek tartassanak egy helyiségünkben, mi végül Dr. Fridler Mór kétszer, Blumenfeld Ignác tanár úr kétszer, Reiser Béla és Rosenzweig Mór úrkat egyszer felolvasások tartának, melyek a t. uraknak hisztek emlékeiben vannak.

Böviden egykeztem a kör keletkezésének történetét előadni. — Ha jelen állapotunkat összehasonlítjuk a mult és előbbi évekkel, élesen fog kitűnni a különbség, s látni fogjuk, hogy körünk biztos és szilárd alakra van fektetve haladás és virágzás körül minden elkövetett, a mire csak a választmány képes volt.

Egyik főczünk a honi nyelvi terjesztése a kereskedelmi osztálynak. Ennek leginkább a felolvasások tartása által védtünk elcsesztetni, meg pedig így, hogy Illés L. indítványra egyelői tagjaink tarták azokat, s oly váratlan eredményt és elismerést arattunk ezáltal, mely vérmes reményeinket is feltölti.

A mai napig Illés László, Reiser Ede, Reiser Adolf, Neustadt Simon és Reiser Henrik kétszer, Kollman Jakab háromszor, Zeiser József és Neumann Zs. egyszer olvastak fel, s így összesen 15 felolvasás tartottak.

A kereskedelmi kör éjjeli egyszemernél szakismeret oktatásait, melyeket szaklapok által egyeztetünk elérni. Mivel péntekrak sok kerék nem engedte a számos, drága lapok előfizetését, intézkedünk, hogy egy háziapradalmi szakosztályt állítsunk fel, mely pest és bécsi kereskedelmi lapokkal levelezés lépett, s így köztét előtt értünk el, először azt, hogy a kör tagjai, kik e szakosztálynál működnek, a kereskedelmi iródnakban járassanak szerkesztők, másrészt, hogy négy lapot ingyen kapjunk, mely péntekkorban kétféle 40 frtnyi megtakarítás.

Anagyi helyzetünkre tévő nem mulasztjuk el megemlíteni, hogy az sokkal kedvezőbb mint mult évben volt. A könyvtár

és egyélt helyiség szervezése térhes adóságot hátrított nyakunkba. Most csak nekem egészen tisztárvák, s legközelebb azon helyzetben leendünk, könyvtárunkat a legújabb művelők kiegyesíthetik. A mi különben a könyvtár illeti, bessen mutattunk uraink az 1871. évi beszámoló, melyből az év folyán 60 tag által 1500 kötet olvastatott.

Nem hagyhatjuk el említés nélkül a könyvtárnok. Kollman Jakab úr tebbizony működését, mint számos nemesekből tag ajándékait, Elmetek.

A tagok száma ez év folyán 112-re emelkedett, s az egy évi kötelezettség megszüntével, annál is inkább reméljük újra így szép számmal tagokkal birni, mert körünk létele a kormány által engedélyezett, mint ezt a mult heten lekereszt helyben hagyott alapszabályok bizonyítják.

Imel t. Urain! dióbőjben foglalva működésünk, mely ha nem folyás is annyira mint kellene, nem rajtuk mult, mi tehetségünk szerint megtörtént mindezt an egyelőrt, s nyugodt tudattal adjuk vissza az egy év előtt ránk ruházott hatalmat a közgyűlésnek, remélve, hogy a felelőségek-től feloldani szerencsések lehetünk.

S végleg elengedjék azon ohajukat kikérfajozni, hogy a »Merkur« körnekelői ifjak köre folyton gyarapodni, a már elfoglalt helyen mindig megdélhasson.

Ezen kör évi közgyűlése jan. 26-án tartatván meg, a tisztújítás következő eredményt nyújtott. Először Reiser Ede, alchökök Kollman Jakab, titkárok E. Illés László, pénztárnok Neustadt Simon választattak. A választmányba pedig Dobó István, Kollner Ignác, Perl Danó, Reiser Adolf, Hahn Jakab és Reiser Samu lettek beavastva.

Ugyan ez alkalommal Degre Alajos képviselőnk tiszteletbeli tagul egyhangulag megválasztott, az illeto oklevél minél díszesebb kiállításra vettint intézkedések történtek.

A löegyület mult vasárnap közgyűlése szomorúan érdekes lefolyású volt, menylyben az egylet déln álló főelővez ellen kérték a kör tagjainak a nyilt közgyűlésen felszólalni; okot adtak ró, hogyvannak több számadások, különösen a számvizsgálati eredmény; melyből kitűnt, hogy a főelővez a 20 fig engedett utalványozásokkal nem csak túllépte hatáskörét, sőt a szabály nyilt megvetésére is vállalkozott a

menylyben több nagyobb összeg kiadást megszokított utalványozásokkal fizetteték ki. — A vita elején a választmány hanyagsággal nem csak vádolva lett sőt, a dicsőletésbe jött összegek megfizetésére is kötelezött indítványozott; azonban később Németh István tag által a választmány kimintetett, a menylyben beigazolta hogy a főelővez semmi kádásról sem értesíté a választmányt és így a teljes felelősséget a főelővez terheli, és vizsgálatot indítványozott. Ezen indítványral szemben a főelővez halvány melettségű hátrányt így szintén tisztára lett botrányos hivatalossá látva: Eltájas y Gyula azon indítványt lett elfogadva, hogy kölömben nem nagy összegű kérésekkel mellőve, az által jfessék el az egész vád, hanem jöfve a főelővezek utalványozhatóság egyik választmány üléstől a másik akadém szoriatassak meg, hogy csak midőn az első 20 ftes tétel jóvá lesz hagyva a választmány által, legyen, joga ismét 20 fig utalványozni.

Üzenetben szöveg, mi Eltájas Gyula ur indítványt nem birjuk mékint magyarázni minthogy a tarthatlan állásban lévő főelőveznek akart egy kis legvót csinálni, hogy alkalmas időben tisztességen lemondhasson, és nehogy az képtelen legyen meg a gyűlésen letenni azon tisztségét, melynek megjelölés legálább a közgyűlés szerint nem képes; — mert Eltájas Gyula ur indítványa már az alapszabályok szöveg áttekintése szerint is először fölösleges, másodszor ha már akart egy ember, a ki így nyilt vádlat után is ólnak szöveg maradj; így hátrá válna sőt inkább esse, semhogy így indítványt minden jöfve leendő főelővezek névze: (magára az egyletre sem nagy fényt vető) így megalozott pont elfogatására mellett küzdjön.

Több löházi tag.

A Casinó közgyűlése ma délután leend, kiváncsi vagyunk e nagy horderéjű gyűlés eredményére.

A »Merkur« egylet hé 25-én tartott felolvasási estélye teljesen sikerült, nemesak hogy közönség szép számmal volt jelen, hanem a felolvasások

*) Eltájas Gyula indítványának motívuma nicev rosszi létezés, hanem jöfött fel volna-e az egyletre újra, ha Németh István úr lett volna elővá? Ferre kérek választ én, azon bizonyos indítványozás.
Szerkesztő.

TÁRCSA.

A sarkvidéki utazásokról.

Felolvasta a »Merkur« kereskedelmi köri körében
E. L. L.
(Folyt.)

Csak oly férfiak, mint Cook, Wedell, és James Clark Ross hatolhattak be a déli sarktereng beljébe a annyit már gyantának, hogy az nem fég és víz, mint ésszámok, mely szárazföld által korított, hanem egy szárazföld vagy sziget, mely tenger által korítottak.

Hozzá idét vett igénybe, míg e sejtésünk fötték s e feloldozás oly új, hogy James Clark Ross alig 20 év előtt állapította meg, hogy négy lapot igénybe, mely szárazföld vagy sziget, mely tenger által korítottak.

Es alkalommal elhagyva a déli sarkvidéket, csak az északi sarkutazásokról, a érdek utazásokról, az így általában összekötött veszőlyokról fog szólni.
Az északi sarkról alá elő vidékekkől ismeretesség már nagyon rég. Még mielőtt Amerika felfedezve lett volna, s az India és Chinba vezető tengeri út nem létezett,

bekalandozók a Normandi hajósok a legtöbb vidékeket észak felé. — Már a 15-ik században O ther a »Nordica« (Északi fok) kirvált a fehér tengeren, mely Oroszországgal észak részén terül el, ett egy körutat. A 870-dik évben pedig Na d o kalóz vagy tengeri rabló Norvégia fölött nyugotra hajózva felfedezte Island szigetét, 876-ban pedig Grönlandot találta, és rövid idő múlva mind kétjé garmatizosították.

Ezután, így látszik, a felfedezési utak bizonyos korlátok közt gyorultattak, s csak azon szempontból, hogy gyarnatok legyenek letelpehthetők. A Normandiák később a keresztényiség térvén át, kalóz életmódjával a hajózással is felfigyáltak, az óvállalón maradtak pedig nem voltak urai a vidéznek s csak hálfazat végett jártak azokat.

De a 16-dik században, midőn Amerika már felfedezve volt, midőn India és China Európa nyugati részével tengeri út találott összekötve, hova az előtt csak szárazföldön közelekedtek, — egyszerre feltámadt az eszme rövidebb utat szerzeni, s a tudósoknál az emlitettom vagy az északi vidéket ismerésére; ekkor újra kezdődött a sarkvidéki utazások és felfedezések.
Már 1496-ban Cas o b a d János kuldő IV. Henrik észak nyugatra, ki 1497. június 14-én felfedezte Amerika északi continentet,

s így meg Colombó Kristóf előtt, ki hábár 1492-ben találta is fel az amerikai sziget-csoportot, a continense csak 1502-ben lépett. Cabot fn 1498-ban Grönlandot kutatta, s Újfundlandot felsejézte fel, Amerka partjait egész Florida hegyjéig az 1500-ik évben Cortezel Gáspár utazott Észak-Amerikába s feltalálta a Labrador földszigetét, második utazásakor pedig ettől észak felé egy szűkbeb esatornát vagy tengeri utat, — ezen eredmény után Cortezel elúnt, társai nélkül tértek vissza, össeszedék Minidvának utána lett nyomozásai is siker nélkül maradtak.

Ez utam majd angolok, majd franciaék és spanyolok részéről számtalan utazások történtek, kisebb nagyobb eredményű, melyek közül az 1576-ban elindult lett B r i b - s h e r M á r t o n, s 1585-ben Davis János érdemének említését.

Később két spanyol, Maldonado és Juan de Fuca voltak a szerencsések egész Észak-Amerika végig hajóznai, s ott bizonyos részeg nyílt tengerre jutottak fel, melyet ő hét által lettek meg, miután e vizok az év többi részében jéggel boritvak. Alaplatnok tehát azok állításai, kik kétszer, sőt háromszor is vették az északi tengeri utat egy új alatt helyárni.

Angolok ez dának lettek, centán kis-erleketek e vidékeknek, kik közül Hudson

is ki
mon
meit
trik
étek
tónok
gaton
naip
miké
letes
lag é
Zak
Jank
naip
helyé
tartar
gal h
szérl
E. H
sokak
másr
(N
szab
koma
katol
gatos
bosz
Vász
tudos
czal
le
gyez
870-
espo
szere
jellem
és mé
tract
is me
ünep
dött
tá
ehéd
közös
szá
kor is
rovid
hívó
tinnep

volt
előlt,
fel, a
870-
sziml
tenger
vidék
széles
son-
öt-
gy
Sza
sokak
ken,
nyer
mérté
része
a ker
várak
létom
mond
taik
M
délfo
tómér
sziml
bónér
az

is kielégítőnek mondhatók. Neustadt Simon úr a „bankról” érkezett, annak nem bővebben fejtette, különösen az osztrák szabadalmozást „nemzeti bank”-történetének hi kópiát adta. A felolvasás szorgalommal, nagy alaposággal és nem mindennapi avatósággal vala. Csak sajnáljuk, miképp N. úr, a mi állapottunkat és szűzengelyes viszonyunkat az osztr. bankhoz fűzős írást írta. A második felolvasó, Kollman Jak. úr, egy esimes, kerékdék, egészérszenekánál humorosító olvasott az „emberi kétség” mely zajos tetszéssel fogadtattott.

Figyelmeztetjük a t. kör bizottságát, helyén volna az illedelmű felolvasásokat tartani, néhány rendezetelmű ur tanulságát hallgathatná.

A „Mercur” kereskedők ifjak köre részéről 1872. évi fehr. órák Reiser Edes és E. Illés L. esti 5 és fél órák felolvasásokat tartandak, mely cenzell közlönműsra hozatik.

Levelezés.

Fóth, január 26.

(Névpap. — Tánézmulatság.)

Tisztelt Szerkesztő úr!

Farsang idején csak vehetők onyvi szabadalmoz levelezői tollannak, hogy a komoly műzsk: a tanodák és a közigazgatás több asztala köröböl a mulatók közzé bosszúsam. S talán mind róla, mind a Vész Lap*ra nézve jó ebdől, hogy tudósítói szerepében először is végvenczel lépek olvasniék eik.

A közelebbi két nap vigadó betűkkel lesz közzéjünk társadalmi krónikáinknak, január 24-dikén szerzett lelkélyinknak, Sípó Pál főhöz ref. papnak és pesti főesperosnak ülték névpapját. A tisztelőt és szeretetnek máty napján társai elől áll, jellemzi a körülmény, hogy a rossz időjárás és még rosszabb utak dacára terjedelmes tracsusának legtovább lakó lakosai is megelégedtek, szeretett főesperosok névnapján köröben tántdók. Délelőt kezdődött a jókdevel, a háziaszonyt magasztaló ebéd és vacsorával, dalokkal és pohárköszöntőkkel felszerelt vígasság, mely végül csakis minnyal reggel 9 óra tájt érte, mikor is a nagyzenéi vendéglőszobák lakorodót fűtt. Isen átessa a derék annóplát hivi s a tanterületen és az iménti körülményes utófaradalmat és már is zabontan

ostve a főhi iparosok által, a nagy vendéglő formában rendezett bábra voltam hivatalos. Feszék kedvi rómsá arzent fiatalok, egyszerű estn, jó neme, feneketlen lel. Ulrik ismerő jó könyvház és reggeli hédig tartó táncz: onyiból állott az igen jó sikerült mulatság. Hőcz és se maradjak el a divas báludatostól szokástól a megjelent szép leányok és asszonyok közül felémiltem a Cselényi nővéreket Záhoczky Lászlónét, Czuczor Pépit, Szóki Juliót a h. A többi csak azért nem említem fel, hogy a jóvő alkalmakra is maradjanak új nevek rendelkezésre.

Remélve, hogy a Szerkesztő úr a jövőben is szivesen lát,

maradok szolgálója
Förgő Pál.*

Közgazdaság.

Vász, 1872. Január 31-én.

(A „Mercur” kereskedelmi kör értesítőjébe.) A vára vért fél, ha későn is, de bundalindul megkezdés. Ma reggelőt fogva havazik — 29 Reanum mellett. Az vétecske rezen időváltozás nagyon is szükséges, mert az eddigi időjárás márszoz befolyását kezdé gyakorolni.

Az utak még mindig az órog bajon szenvednek, mindelőtbe a hószatlat is csokely. A gabnakereskedés e héten lehet legkisebb mérvére szállt alá. Az árak a kínálást esekély mérvé mellett nem emelkedtek, minek oka azon körülményben lehet, hogy a kereslet csokely kínálattal megfelelő, az a beszélet. Jelentékeny csúfadt e héten nem regisztráltunk. A kereskedés és az azonban igazsáktal háragnak mozogt, fenntevett okok miatt. Utakon est árpáról is állíthatni, melynek csak jobb minőségét kedvelik és mely piacunkon csak igen ritkán fordul elő. Zab és tongeriben az árak nem élénkséget nyert, mivel azon csokely behozattal a helybeli szükségletet sem vala képez kielégíteni. Az ár e két gabnabomban 5 kral emelkedett. A különféle gabnabombák a mai és múlt kedvi hétévisáron következő árakon kelttek el:

Buza 80—73 font 520—560 kr. Rozs 80 font 360—70 kr. Arpa jobb minőségű serfőztes 290—280 kr. Zab 50 font 160—165 kr. Tengeri 310—335 kr.

* Noha a „V és a”-nak Fővárosi Pénzes munkatárs levelez, mindalatt Förgő Pál ur maosantát a jövőben is szivesen vesszi a szerkesztőség.

Hírek.

— A „Fővárosi Lapok” a királyi választások alkalmából korongó adomákat (melyekből eddig összesen 12000 forintot közzé) megokollirán, czinkolat adomának alkalmasdó a „Hőcz” ellen őti ki nemes haragját. A t. irja, mi letinnek „tenyész helye ilyféle kétségbeleltessé adomáknak, s hogy az utóbbi czinkolatok „sz. töréneti cinkolat”, tendenciaközös és „sz. járása gyamatlank, hogy nem valami ügyeskeres felasi agyban, hanem a szerkesztőség asztalán szemlélő az egész historia. Válaszunk a nagyzenemléte megismerésére csak annyit, hogy mi az illető adomát czinkolat szöve vehető munkatársunk tollából közzétettik s alkalmaink levén jobban ismeri Pestvédek lakóinak aszfőrás és műveltségét, mint a F. L.-nak, az adoma szójárásán s minden környékünkbeli parasztagazda előtt ismeretes, helyi érdekű törvénytelni remisszionitám (— citatóriót) szósinas az egész cikkekben) nem akad tunk. De annál mulatságos előltünk a „rectificatore” szerepére vállalkozók „F. Lapok” e felolvasás, azon „F. Lapok”-m, melyek csak pár hét előtt szerkesztés megkezdés előtt Bajuszkdónak a utóbbi királyi adomáját, a „Hőcz”, Tóthmérger közzéjés előjáróinak határozata, Főhatal szomszédos Almási pusztá, s e tájon sobase hallott szavak szerepelnek, melyek ép oly ismeretlen népléteknél, mint a Nyírmezőgyeben fekvő Tóthmérger közzéjés a honvédek királyi ugyancsak nem kergetett Főhöz rószta, — s a valahol Hevesben fekvő Almási pusztá. Az ily gerendák ugyancsak nevetőségnek annak az hírszemek felkeltésénél, ki másnak szálkítik igazságtalannak.

— **Jú-Pestri Irják lapunknak.** Habemus senatum! — elévregé közséjünk előjárásait is megválasztott hoszas és hoves kortekes utat, melyet főleg egy Boszkovitz M. nevű helybeli óhírügy szított, ki még egyrészt nagyráfűlési támogatására sebbé léte az orostudort címzet birotogát, másrészt az általa peresítet vezetett Panek Lőrincz bírósá választása által szerkesztett „Fővárosi Lapok”-nak. De a Boszkovitz ügyét megkötött hírek, a 211 választottal a derék Vész Károly lón. Az előjárásjegy egyéb személyezte a következő: albíró: Lóvy Dávid; pénztárnok: Kerekes László; közzéjés: Fornsheim Dávid, közzéjés orvos: Dr. Hadl Soma; (G. Bossot monsieur Boszkovitz) Beküldték: Wolfner Lajos, Keil Károly, Ehrenwald Simon, Simpl István, Szerényi Jenő, Javolics György,

volt legszerencsés, ki a nevérel nevezett öblöt, folyamot és több szigetét fedezett fel, azonban a hájásnéptől nehány betű matrálóz egy csokelyak kitétetett, s választásnál éhhaláltól megvédte, s a választásnak köszönhetően legutóbb északi vendégek ismeretét, ki mint említem az ésk. szélesség 81 és fél fokigak hitel fel.

1610-ben Raffin Vilmos a Hladson-öbölbe utazott s szinte több északi magyidéket fedezett fel, utána Hearne Salamon a Makenzie és Forster tettek nagyobb utakat az ismeretlen vidéken, melyeknek eredményei kisebb nagyobb mértékben elégték ki a várakozást.

Mindenzen utak azonban, habár egy részben lehetővé tévők az északi utat, sem a kereskedelmi igénynek, sem a tudományos várakozásoknak nem teleték tén. —

Csak a száraz elején tünnt fel egy oly látomány, mely utba igazít, helyesebben mondva ösztönöz a tengerészeket bvárakozást folytatni.

Ez nem volt egyéb, mint északrai délfőléző szöppant jégválatok, melyek oly tömöröggel lirtak, hogy az atlanti oceánuson egész Lisabonban nem volt képes a hómérteket azoknak megérteni.

Több mérőföldny nagyságú feltek, az elhaladó hajók órákig, néha félnapig

is az ily jégválatok oldalánál kényteltek átvonulni.

E természeti jelenség alapját nem voltak bír képműzei világosságra hozni, mégis egy okoskodtak: Ha ugyan, hol a tenger jégge szállidul, ily nagy táblák jönnek el, egy enyélb időnek, s kevesebb jégnek kell lenni, mint eddig. Ez arra vezetett az angol almiráliság vagy tengerészeti hadparancsnokság tiltakár, Barrow János, hogy egy csapatot bocsáttat ki, melyben a szerkédiki kutatások alkalomszerűen fejtették.

A múlt század végén már 20 ezer font sterlinget tűzött ki Anglia az északi út teljes felfedezésére, de a díjra a hadi és királyi hajók nem pályázhattak, a polgáriak a magán célynek nem éreztek elég lelkesültséget a versenyre.

Barrow minden befolyását felhasználta, hogy a hadihajók versenyre bocsáttassanak, mint sikerült is neki kivinni.

Több hajó szerkesztett fel a kormán által a az első utra vendérel Ross János tengerész kapitány lett választva, ki az „Isabella” nevű hajóval, a Parry Ede vezérletre alá adott „Sándor” hajó kíséretében 1818-iki április 18-án hagyta el a Thesmet. A Ross örömlan ugyancsak partján hajóztott feltek, s a 75—76-ik fok közt haludván mintegy 20 mérőföldnyre — kinyitultakoztat, hogy az öbl, melyen áthajóznakoz

voltak, túlsó részén hegyekkel. Ya Kerive, s oktoberban visszatért Angliába.

Legtöbbül az ész. sz. 70-ig a Northumberland szigetét hatolt.

E visszatérésén tiszteit nem voltak vele egy nézetben, habár engedelmességek kelle Angliába érv Parry azzonal kinyitultoztat, hogy 6 ép oly kevésbé van meggyőződés mint társai a Ross visszatérésének alkalomszerűségét. Jóllehet a vizutatókora a likelihood nagy önmegkötés voltak, melyeket Ross hegyeknek tartott, ezek felteleg is lehetek. A tisztok folytatták volna kutatásaitak.

E nyilatkozat nagy zajt okozott s azal végződött, hogy Parry kapitányt nyavesztették ki, hol a Rossot is, a Rossot is magukkal vevé, újból elindultak oda, honnét visszatértek.

Parry a Ross által feltételek nevezett tömegeket nem találta, elhútték azok, mer valóban felteleg voltak.

E helyeken 18 nap alatt a Mellville szigetig nyomult elő, s több sziget és öblöt felfedezett azon ugyanazon sziget földi partjánál szeptember 11-én befyazott hajóuk.

(Folyt. köv.)

Szentes József, Horváth Ferenc, Sitkovszky Károly, Reichl János, Lerner Fülöp, Gross József, König Adolf, Vajda Sándor, Himmer Ignác, Schwarz, N. Vajha az új előjáróval talán több rend, több tisztaság köztöknek nagyjövők közösgének!

Egy lutheranus Főtróli a következő sorok közté kért fel: "A Vác"-szorközte a főthi egyen egyháziól közöl szerző rágalom megczfolása után kiadta a beklől cikizkő Kís Péter nevét. Igaz, hogy sem közösgükben, sem könyvökben nincs ily nevű tollat forgató egyén, de a fővároszetti szerkesztő úrnél nem tehetett tételt. Mi azonban, mint sértett és érdekelte fél, kikukuttat, ki azon egyén, ki Kís Péter orszáji bóre által koholt sértekeléssel illetett mintak, s hamis név használásával részese a szerkesztő urat. Ine az idezart kézírásból megczfoláthetik, hogy az nem más, mint N. G. Vác Pál, főthi írt. segéd-tanács, kinek talájk az általa keresett dicőségben gyönyörűsége. Szomord, mind egy tanító, kinek hitvátsa lenne, a népet

felvilágosítani, minden felekezeti villogásól eddig menten maradj közösgükben, egy vallás hívőre koholt sértekeléssel a vezedelmes üzök próbáji közénk dobni. Az ég áldásá kívánja a Szerkesztő úrnak.

Egy főthi lutheranus.
— **Sípos Pál,** főthi írt. pap és főesperes hívő művelődés előmozdítandó, a felnőt férfiaknak és nőnek hetenkénti érköles nevesítő és tanúságos irányfó olvasást tart. Az első nagyszámú hallgatók, öregök és ifjak vettek részt imetörökben gyarapodva törvénra a felolvasó terem-ből. Sok ily derék papot magyar népnek és kitartást a nemesen buzgó felolvasónak!

— **A magyaróráli hid és a királyne.** Azon halandó, kinek valaha szerencsés volt a Magyarórást keresztül szelő ropant vízmoskos rozant hidján épen keresztül jutni, tudom a földra a teremőt, hogy őt a nyaktörő vállatlan szerencésen keresztül kalauzolta. E ros hidon nyargalt naponta keresztül a főteleji p. Jódhara jártában. Királyne ó fejedelmi megalkalván

elvégre a veszősyes kaland ismétlést, a hid előt magához itni a fulasági egy ára-ácsgó hócsét és kérdi tőle gyengéd szemrehányással: "Ugyan atyám, miért nem csúszdaltak meg ezt az élet vesztélyes vízpartot. Hát csak azért nem, eszökölm a kezét a magyaris tonsz asszonyak, hogy kevesebbl lenni valót talidjon benne a tavaszi ár- víz. Jón hibban nagyobb kár esik!" —
— A fejedelemségség élményösvény ó a saját-ság bölcsességének, csak tóra vártatott. Kérvöl Irtván azonban hírt véven a dolganak, mint gavaléröz illik, Főtróli átküldött mestereimbekkel kijavíttatva a roz-zanthatid. Nem tudjuk, nem vitték-e el azo-magukkal az új generendák Magyarórából elcsúszta gazdaságát, nehogy élebb utóbb elragadják a tavaszi árvis.

— **Verecsnyári urat,** a góddelli, járásbírád újból bátorokunk interpellálni, mi okból hálalra a lapuk múlt számban, és a "H. n." szeriat esti lapjában szövelgette, bel az ó hivatalos nevezését ugyan befektető botrány ügyében?

H I R D E T E S E K.

Hirdetmény.

A város területén elharapódzott rendellenesség hangszámlának hírvé fel a rendőrséget arra, hogy annak orvoslására minden kitélhető erélyvel és szorgalom hozzá fogjon.

Ennek orvoslásához azon biztos reményvel fogok hozzá, mivel polgármesterem helye és köreműködése, a bennem helyezett bizalommal támogatva, — biztos eredményt engednek a jövőben reményelni.

Részemről a tartozó felelősenek fogva, a bennem helyezett bizalomnak minden kitélhető módon megfelelni íparkodom.

- Mire nézve:
1. A tisztaság-révd tekintetében rendeltek:
    - a) Az utca követően való kirakodás, különösen az árucikknek az utcára, a járda vagy közlekedési útra való kirakodása szemmel megtiltattik, s meg nem engedték, hogy a városban alkalmi eladó árúcsikk az utcán, kapu vagy bolt előt mödön legyen kirakva, hogy a közlekedést bármik tekintetben akadályozza.

Egyeszméind a boltajtók előtt, különösen a vásár utcában szokások különféle árucikknek, ruhának, új módoni kiasztás, hogy a járókölözököztség a menésben akadályozza, — semmi szín alatt meg nem engedték — s az ilyen kiasztások csak úgy engedték meg, ha az földépléttől legalább 7 láb magasságban vannak.

- b) Az utcákon, járdákon, közlekedési úton, a házak előtt vagy mellett felhalmozva levő kövek, — kötérdök, trágya domokoz ezen hirdetémmel közzététől számítottól 8 nap alatt közzététől eltakarandók, — a hástródiól túl ott tiltatód minden ilyenmü anyag az illetté háztulajdonos költéségen é fog hordatni s minden 24 órái köztélem 6 főt bírsággal fog büntetetténi — a trágya halmaz pedig alávezetetténi, a költéségen és bírsággal leronsza után fog csak a vétel áróljlen fermarattó ősszeg az illetté tulajdonosnak átadattni.

- c) Szemének, dögölt állatoknak az utcára való kirakótsa szigorúan tiltatik, s ily kihágás mindenképpen mindenkori az illetté háztulajdonos felelős.

- d) Az építkezésnél homokot, követ, téglát, meszet, vagy bármilyen nevezendő anyagot az utcára a hatóságilag engedélyezett helyiségen tilt lerakni, úgy hogy az akár a csyagok közté közzététől közlekedést bármik tekintetben akadályozza, meg nem engedték.

- e) Mog nem engedték továbbá hogy az utcára a házfalak mellett bármik néven nevezendő fa, deszka, fenyő vagy agyallatban oly anyag mály akár a közlekedést

akár a tisztaságot gátolná, künny haggyassék. Figyelmertem egyáltalán a város hivatalos, hogy az utcákon a falak mellett a tisztaság megótsa tekintetéből tiltatik és az ily minden kihágástól óvakodjanak, miután a tekintetben közegok által a legszigorúbb ellenőrközés fog gyakoroltatni.

- g) Az udvarokból az utcára kivezetve levő víz-szalipek mindenkor tisztán tartandók, melyért a háztulajdonos felelős első sorban, miért is az ily szalipeken kifolyó víz minden 48 órában legalább egyszer ki-söpörtésék, s a folyóví minden szemét és rongársót tisztán tartassék.

- h) Lerakodás végett az utcán megállókocsok vagy taligának az utcában keresztébe állani sem eszében nem szabad, s a fél vagy lerakodás végett megálló járművek az utca meztől kötelekötök állani, a járda közzététre a ház falához oly közel állni, hogy a járó közőség azt kerülgetni legyen kénytelen szigorúan tiltatik, valamint a falak mellett a marhákat etetni nem szabad.

2. A közlekedés tekintetében:
  - h. Az építkezésnél felállított szokott állások, mindenkori oly anyagból legyenek készíte, hogy az a bírdalót kiálljja, és oly magasan, hogy az alatt a járókölözök minden akadály nélkül elmebessejen.

Nem szabad az állványt oly észlekre építeni, hogy a miatt a kocsnál való közlekedés gátolódj.

- i) Lovat az utcán szabadon ereszténi nem szabad, mivel az ily fő gazdája az okozott károkokt felelős, — ez áll mindenkori állatokra, kik életbiztonság tekintetéből veszélyesek lehetnek, valamint az utcára hurokba vezetve levő fő — egyik hurok kötele mindenkor leendő.

- j) Hamis harapós kutytát az utcára ereszténi nem szabad, az ily ebet nappal lánczon kötre tartani köteles gazdája, mivel az általa okozott minden kárát gazdája lezr felelős és ha annak életben maradásá a közlekedésbiztonság veszélyeztetve, az oly eb el fog pusztítottani.

3. A város területén levő idegenek, munkások és családok nyíltan tartásdát illették.

A kapitányzség rendőri tekintetéből elődázhatlan költéségsének ismeri az itt megjelölde idegenek, munkások és családok nyíltan tartásdát ellenőrközéséki áll helyzeni, és a városban letelepedő idegenekről ismertté tenni, miért is:

- k) Oly szállókháziak, melyek az idegenek és utazó vendégek befogadására szánvók, tartoznak az illetté tulajdonos vagy bérlők idegenek névsorát maghában foglalt könyvet tartani, melybe a megálló vendég

nevé, rangját, korát és lakhelyét sajátkezelésű tartozék beírót eszedék feljegyzésdől. Ezen könyvet az illetté vendégöl a legnagyobb rendbe tartásd tartani és annak betöltése körül szigorú ellenőrközés gyakorolni — s azokat láttamozás végett anyiszor — menyiszor kívánatták a kapitány-ságnál bemutatni tartozék.

- l) Azon tulajdonosok, kik házaikban havi bérlőt mellett kiadandó lakást tartanak, anyiszor — menyiszor a föld változik tartoznak az idegen szökököt bejelenténi.

- m) Kik eszedék tartanak, igazolvány nélkül anyok befogadni a legszigorúbban tiltatik, a család, ki sem igazolványt fogva sem eszedéknyílvél ellátva nincsen, mint esvárogó szökövény fog tekinténi és a városból kiutasított s eszetleg eloltoncoltatni.

- n) Tartoznak tehát mind azok, kik eszedéknyílvél nem bírnak, de egyéb igazolványt foggyól ellátva vannak, jelen hirdetémmel közzétre tételétől számítottól 14 nap alatt ilyét szerezéni.

- o) Sem igazolványt, sem eszedéknyílvél nélkül eszedék eszedék feljegyzésdől fő l-rtől kezdve fokozott bírsággal anyiszor — menyiszor ezen kihágást elköveti fog büntetetténi.

- p) Azok, kik a szegényebb néposztály befogadására, illették szállásadására tartanak helyiséget, azt a kapitányzságnál bejelenténi tartoznak, olyankor, kik maguk igazolására nem köptesek, befogadni meg nem szabad. Ezen rendelet mind azokat köztéleli, kik a városban akár munkát akár más üzlet keresés végett 8 napnál tovább tartózkodnak.

- q) Más helyről ide költözött egyének magukat 8 nap alatt bejelenténi tartoznak, a mikor is a letelepedés minőségés és foglalkozási köre a kapitányzság által meg fog vizsgálattani, a rendes foglalkozás nélkül egyének, költözés a haszonmőségéséki hurokú lenni kiutasítottak, illetve eloltoncoltatnak. Ily egyének feloldagása vagy rajtetésége a törvény szigorúval fog büntetetténi.

Ezen a fentoltti pontokban leírt rendeletem a városban szokott helyet kifüggesztve, valamint mindna háztulajdonosnak közzéte azót tétét közzétre, hogy annak szigorú megtartása a város t. lakosságától annál is inkább elvárattik, mint a féke hányvása rendellenesség meggátálása tekintetéből a város közzétre szokott tartozék felelőséi fog a törvényeségben minden eszedékötök annak keresztül vitele eszköztelténi.

Vác, 1873. január 14-én.

Korpás Márton,
kapitány

Elő

Helyb

Ky ér

Fel ér

Negyed

Ky bár

Az előfő

216
1873.

A na-
riumuk 2-
től rend-
közvetlen
udvari hiva-
kálók és m-
gadására s-
volna, s i-
beköltő kö-
ly felelt én-
delő a fent-
delet érte-
nyégek be-
tárgyak be-
léte és el-
jából a vá-
Kelt

372
1873.

A Pes-
a nagymé-
intézet ért-
vül egész-
Olaszország
akadályoz-
mágyar ter-
nyáiban ur-
rendelve v-
gyok azomb-
és füstölés
Údvar tart-
létén, a vor-
olasz terület
marad.

Miről
Kelt

tartott tan-

Váci
kimutatása
felett. Az i-
nyom? — A
számszám 3
tettét 10039
maradt 438
Kelt

Váci
kimutatás